

Seat No. : _____

MO-146
March-2019
B.A., Sem.-VI
CC-313 : Economics
(Indian Economy)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) નાણાકીય નીતિ એટલે શું ? ભારતમાં રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાની નાણાકીય નીતિનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
રાજકોષીય નીતિનો અર્થ જણાવો. ભારત સરકારની રાજકોષીય નીતિ ચર્ચો.
- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 4
- (1) ચલણી નાણાના પુરવઠા પર કઈ બેંકનો સીધો અંકુશ હોય છે ?
(a) વ્યાપારી બેંકો (b) મધ્યસ્થ બેંક (c) સહકારી બેંક
- (2) બેંક રેટ _____ વચ્ચેનો સંબંધ સૂચવે છે.
(a) RBI – વ્યાપારી બેંક (b) સરકાર – RBI (c) વ્યાપારી બેંકો – લોકો
- (3) કાયદામાન્ય પ્રવાહિતાના દર ને _____ કહેવાય.
(a) SLR (b) CRR (c) MSF
- (4) રિઝર્વ બેંકના પરિમાણાત્મક શાખા નિયંત્રણના સાધનોમાં કોનો સમાવેશ થાય છે ?
(a) માર્જિન નિર્ધારણ (b) બેંક દર (c) શાખ માપબંધી
2. (A) ભારતમાં કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચેના નાણાકીય સંબંધો ચર્ચો. 14
અથવા
ભારતમાં સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓની કામગીરીની સમીક્ષા કરો.
- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 4
- (1) તેરમા નાણાપંચની નિમણૂક કોના અધ્યક્ષપદે થઈ હતી ?
(a) સી. રંગરાજન (b) વિજય કેલકર (c) મનમોહનસિંહ
- (2) બંધારણની કઈ કલમ મુજબ રાષ્ટ્રપતિ નાણાપંચની નિમણૂક કરવાની સત્તા ધરાવે છે ?
(a) 282 (b) 280 (c) 275
- (3) ભારતમાં _____ સરકાર છે.
(a) એકતંત્રી (b) સમવાયી
- (4) કેન્દ્ર સરકાર રાજ્યોને _____ બંધારણની કલમ અનુસાર અનુદાન આપી શકે.
(a) 275 અને 282 (b) 282 અને 284 (c) 280

3. (A) આપત્તિ સંચાલનનો અર્થ સમજાવી, તેનું સ્વરૂપ અને લક્ષણો જણાવો. 14

અથવા

આપત્તિ સંચાલન અંગે પૂર્વ તૈયારી, આપત્તિ રાહત અને અન્ય બચાવ કામગીરીની ચર્ચા કરો.

- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) આપત્તિ સંચાલનમાં કયું પરિબળ મહત્ત્વનું છે ?
(a) નાણું (b) સમય (c) સમાજ
- (2) ધરતીકંપ કયા પ્રકારની આપત્તિ છે ?
(a) માનવસર્જીત (b) કુદરતી (c) વૈજ્ઞાનિક
- (3) આપત્તિ સમયે રાહત અને પુનઃવસન જેવા વિવિધ પ્રકારનો ખર્ચ કોણે કરવાનો હોય છે ?
(a) સમાજ (b) સરકાર (c) વ્યક્તિ

4. (A) આયોજનનો અર્થ જણાવો. ભારતીય આયોજનના બોધપાઠો ચર્ચો. 14

અથવા

ભારતમાં બારમી પંચવર્ષીય યોજના ચર્ચો.

- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) બારમી પંચવર્ષીય યોજનાનો સમયગાળો _____ નક્કી કરાયો છે.
(a) 2007-2012 (b) 2010-2015 (c) 2012-2017
- (2) બારમી પંચવર્ષીય યોજનામાં મૂડીરોકાણની દૃષ્ટિએ કયા ક્ષેત્રને સૌથી વધુ મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યું છે ?
(a) વાહનવ્યવહાર (b) સામાજિક સેવાઓ (c) સંરક્ષણ સેવાઓ
- (3) ભારતમાં પ્રથમ પંચવર્ષીય યોજનાનો અમલ _____ થી થયો હતો.
(a) 1950 (b) 1948 (c) 1951

Seat No. : _____

MO-146
March-2019
B.A., Sem.-VI
CC-313 : Economics
(Indian Economy)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain the meaning of monetary policy. Discuss the monetary policy of Reserve Bank of India. 14

OR

State the meaning of fiscal policy. Discuss the fiscal policy of Government of India.

- (B) Choose the correct option : 4
- (1) Which bank has direct control over the supply of currency ?
(a) Commercial Bank (b) Reserve Bank (c) Co-operative Bank
- (2) Bank rate shows relationship between _____.
(a) RBI – Commercial Banks
(b) Government – RBI
(c) Commercial Bank – People
- (3) Statutory ratio is _____.
(a) SLR (b) CRR (c) MSF
- (4) What is included as the quantitative credit control instrument of the RBI ?
(a) Margin determination
(b) Bank rate
(c) Criterion of credit

2. (A) Discuss the Centre-States financial relations in India. 14

OR

Evaluate the functions of institutions financial relations in India.

- (B) Choose the correct option : 4
- (1) Under whose chairmanship the 13th Finance Commission was appointed ?
(a) C. Rangarajan (b) Vijay Kelkar (c) Manmohan Singh
- (2) Under article _____ of Constitution, President of India can appoint Finance Commission.
(a) 282 (b) 280 (c) 275
- (3) India has _____ government.
(a) Unitary (b) Federal
- (4) Central Government provides grant under the article number _____ to the state government.
(a) 275 and 282 (b) 282 and 284 (c) 280

3. (A) Explain the meaning of disaster management and discuss its nature and characteristics. 14

OR

Discuss the preparation of disaster management, disaster relief and other relief activities.

- (B) Choose the correct option : 3
- (1) Which factor is important in disaster management ?
(a) Money (b) Time (c) Society
- (2) Which type of disaster is an earthquake ?
(a) Manmade (b) Natural (c) Scientific
- (3) By whom relief and rehabilitation type of expense during disaster is being done ?
(a) Society (b) Government (c) Individual

4. (A) Explain the meaning of Planning. Discuss the lessons of planning in India. 14

OR

Discuss the 12th Five Year Plan in India.

- (B) Choose the correct option : 3
- (1) Time period of the 12th Five Year Plan is fixed for _____.
(a) 2007-2012 (b) 2010-2015 (c) 2012-2017
- (2) Which sector has been maximum highlighted investment in 12th Five Year Plan ?
(a) Transportation (b) Social services (c) Defence services
- (3) First Five Year Plan is introduced in India, in the year _____.
(a) 1950 (b) 1948 (c) 1951
-